

Seksueel geweld op de Molukken:

Een decennium lang aandacht voor slachtoffers!

Stichting Save Home bestaat in 2020 tien jaar. We hadden grote plannen toen we begonnen. Een huis op Ambon bouwen om kinderen die het slachtoffer zijn van (seksueel)geweld op te vangen. Uiteindelijk hebben we een huis gehuurd, maar die opvang is er gekomen. Inmiddels worden er jaarlijks zo'n 100 slachtoffers van seksueel misbruik dankzij ons team daar opgevangen en begeleid.

Een behoefteanalyse als startpunt

We startten in 2010 met het uitvoeren van een behoefteanalyse door een deskundige uit Jakarta. Om inzicht te krijgen in de problematiek van (seksueel)geweld op de Molukken en helder te krijgen waar behoefte aan is. Uit de analyse bleek dat hulp niet was geïnstitutionaliseerd en er op Ambon geen opvang was voor slachtoffers. In Nederland is hulp aan slachtoffers wel geïnstitutionaliseerd. Denk aan centra voor seksueel geweld, de 'Blijf van mijn lijf'-huizen of de hulplijn Seksueel misbruik. Voor ons het sein om onze plannen door te zetten. We sloten een overeenkomst met een professionele partnerorganisatie op Ambon, Stichting GASIRA. Zij hebben de kennis die je voor een dergelijk project op de Molukken nodig hebt. In 2011 ondertekenden we gezamenlijk een Memory of Understanding.

Een vaste opvanglocatie

We vroegen GASIRA om een deskundig team samen te stellen en om een huis te zoeken. Het duurde een jaar voordat we een geschikte locatie vonden in Amahusu op een plek die niet makkelijk te bereiken was. Dat huis werd onze opvang: Rumah Aman GASIRA. Sinds 2019 is er een nieuw onderkomen op Kuda Mati, minder anoniem, maar wel meer toegankelijk. Ook is er sinds kort, dankzij samenwerking met de Classis Lease, het servicecentrum 'Ina Martha' op Saparua. Het centrum is bedoeld voor slachtoffers op de eilanden Saparua, Nusalaut en Haruku. De inrichting van Ina Martha is mede mogelijk gemaakt door de financiële ondersteuning van Stichting B.E.A. die een geoordeeld bedrag heeft geschonken aan Stichting Save Home.

Terugkomst slachtoffers (seksueel)geweld augustus 2020.

Begeleiding: Van medische hulp tot aan de rechtszaak

Het team van Rumah Aman GASIRA bestaat uit 7 mensen. Dat team helpt jaarlijks 100 slachtoffers. Slachtoffers krijgen niet alleen psychologische begeleiding maar ook begeleiding bij het doen van een aangifte en medisch onderzoek om te

controleren naar eventuele geslachtsziektes. Rumah Aman GASIRA betaalt alle kosten; dus ook transportkosten van en naar het huis, kosten voor het doen van aangifte, kosten voor de medische controle et cetera. Het doen van aangifte, medische zorg kost ongeveer € 35,00 per slachtoffer. We noemen dit de help kit.

Naast de directe opvang vanuit het team zijn er samenwerkingsverbanden gesloten met lokale dorpsgemeenschappen. Want die spelen een belangrijke rol. Binnen die gemeenschappen zijn er meer dan 32 hulpposten opgezet voor de eerste opvang van slachtoffers. Dominees, leerkrachten en andere sleutelfiguren zijn getraind om seksueel misbruik te signaleren en slachtoffers op te vangen.

Kunnen slachtoffers niet opgevangen worden in hun eigen omgeving, of is er extra begeleiding nodig, dan kunnen ze terecht bij Rumah Aman GASIRA op Ambon of bij het in december 2019 geopende servicecentrum 'Ina Martha' op Saparua.

Agendasetting

Naast de daadwerkelijke hulp aan slachtoffers is agendasetting een belangrijke pijler voor het team op de Molukken. Binnen die context neemt Stichting GASIRA jaarlijks deel aan de nationale 16-daagse campagne tegen geweld tegen vrouwen en kinderen. Deze campagne start op 25 november op de internationale dag tegen geweld tegen vrouwen en eindigt op de dag van de rechten van de mens op 10 december. Een campagne die de bevolking informeert over seksueel geweld via onder andere interviews in kranten, voor radio en TV, stickers en posters.

Niet alleen de lokale bevolking vormt de doelgroep tijdens die campagne, maar ook beleidsmakers. Er moet meer aandacht komen voor preventie en signalering van (seksueel) geweld.

Dankzij de agendasetting weten de meeste instanties Rumah Aman GASIRA nu te vinden. De jaarlijkse campagne heeft hier extra impuls aan gegeven. Slachtoffers worden door politie of andere instanties naar Rumah Aman GASIRA gestuurd. Dat maakt het werk wel lastig, Save Home heeft een opvanghuis opgericht met de bedoeling dat kinderen en jongeren tot 18 jaar worden geholpen. De laatste jaren zie je dat er ook een toename is van het aantal volwassenen vrouwen dat door Rumah Aman GASIRA wordt opgevangen.

Vanuit Nederland komt de financiering

Het team van Stichting Save Home in Nederland zorgt voor alle financiële middelen voor de vergoeding van de medewerkers, de huur van het opvanghuis en alles wat bij de hulpverlening komt kijken.

In het begin moesten we hard werken aan de naamsbekendheid van Save Home en tegelijkertijd een moeilijk onderwerp als seksueel geweld tegen kinderen op de agenda zetten. Veel mensen hadden hier moeite mee. Voor hen was het onvoorstelbaar dat misbruik van kinderen zich ook voordoet op de Molukken. Onze PowerPointpresentatie begint dan ook met een idyllisch beeld van de Molukken, witte stranden en palmbomen. Dat is het beeld wat de meesten van ons van de Molukken hebben. Daartegenover staat het beeld dat wij

schetsen. Voor veel mensen confronterend, maar ook een realiteit.

Inhoudelijke input vanuit Nederland

Naast dat we in Nederland zorgen voor financiële middelen sturen we ook op de inhoud aan. Zo is bijvoorbeeld het idee voor een training seksuele vorming aan docenten hier in Nederland ontstaan tijdens een bezoek van de voormalig coördinator van Rumah Aman GASIRA. We bezochten een aantal instellingen waaronder Aidsfonds-Soa Aids die voorbeelden gaf van landen waar een taboe rust op praten over seksuele educatie en waar het toch met succes is uitgevoerd. Dit was een stimulans, GASIRA stelde een plan op en in 2018 startte het team met het geven van trainingen seksuele educatie op het eiland Saparua. Deelnemende docenten worden toegerust om zelf seksuele vorming op school te kunnen geven. Om seksualiteit onder leerlingen bespreekbaar te maken werden scholen gestimuleerd om samen met hun leerlingen muurkranten te maken.

Stichting Save Home in overleg met Stichting GASIRA met de voorzitter van Clasis Lease ds. Cak Sapulette.

Voor dit soort projecten zijn extra middelen nodig, want ze kunnen niet bekostigd worden uit het bedrag dat we jaarlijks sturen. De trainingen op Saparua zijn dan ook eenmalig bekostigd door Stichting Dekat di Hati. Er is intussen een proposal in de maak voor een aanvraag bij een andere stichting hier in Nederland om seksuele educatie ook op een ander eiland uit te rollen.

De actualiteit: corona

Ook de Molukken is dit jaar getroffen door het coronavirus. De uitbraak van het virus en de genomen maatregelen om het coronavirus in te dammen hebben grote gevolgen gehad voor Rumah Aman GASIRA. In maart ging het huis dicht. Toch bleven de medewerkers ondanks de coronamaatregelen aan het werk en heeft het team vanaf januari tot en met juli van dit jaar 19 slachtoffers opgevangen en begeleid waaronder 13 kinderen. Het jongste slachtoffer is 3 jaar oud, slachtoffer van seksuele intimidatie. Een aantal verkrachtingen vond plaats bij zeven meisjes in de leeftijd van 12 tot 17 jaar oud, een meisje van 8, twee meisjes van 12 en één meisje van respectievelijk 13 jaar, 15 en 17 jaar oud. In al deze gevallen zijn de daders bekenden van de kinderen.

Deze gevallen betreffen niet alleen slachtoffers uit Ambonstad. De slachtoffers komen overal vandaan. Gelukkig is het huis nu weer open. In augustus heeft het team van Rumah

Team Rumah Aman GASIRA in 2019.

Aman GASIRA slachtoffers kunnen ontvangen en deskundigheidstraining gegeven aan de vrijwilligers van Ina Martha.

Donateurs

Onze donateurs zijn geïnteresseerd in wat wij doen en enkelen steunen ons al vanaf het begin. Maar we merken ook dat veel mensen moeite hebben met het onderwerp seksueel misbruik. En dat zij liever geld willen doneren aan direct zichtbare projecten op de Molukken. Denk aan het financieel adopteren van een weeskind, het opknappen van een huis, nootmuskaat- en/of waterfilterprojecten. In ieder geval tastbare zaken. Vanuit Save Home zijn de verhalen soms abstract. We laten minder foto's zien van het dagelijks werk, slachtoffers brengen we niet in beeld en bezoeken aan ons opvanghuis zijn alleen beroepsmatig mogelijk. Dat maakt dat structurele hulp toch een aandachtspunt is. We hebben wel een groei in vaste donateurs, maar niet genoeg om het nog jaren vol te houden.

Toekomst

Stichting Save Home is een vrijwilligersorganisatie en moet flink aan de bak om de benodigde financiële middelen bij elkaar te krijgen. Want elk kwartaal gaat er geld naar de Molukken om de medewerkers en de activiteiten te bekostigen. Stichting Save Home wil daarom meer samenwerking tussen Rumah Aman GASIRA en andere organisaties op de Molukken die zich met seksueel misbruik bezighouden. Natuurlijk ook dat de overheid de noodzaak van aandacht voor seksueel geweld inziet. Zodat er op beleidsniveau aanbevelingen worden gedaan om seksueel geweld structureel aan te pakken. Maar zover zijn we nog niet, dat kost echt tijd.

Het is bijzonder dat we er na tien jaar nog zijn en dat er een goede samenwerking is tussen Stichting Save Home en Stichting GASIRA. We hebben, toen we tien jaar geleden begonnen steeds geroepen dat onze doelstelling is dat GASIRA Rumah Aman zelfstandig moet kunnen runnen zonder de steun van Stichting Save Home. We blijven in beeld door eventueel projecten ten behoeve van de opvang, begeleiding

en nazorg van slachtoffers te steunen. Vooral nazorg is erg belangrijk!

We zijn nu tien jaar verder. We zien dat volledige zelfstandigheid op dit thema helaas nog niet mogelijk is, en dat de hulp die we bieden wel nog steeds noodzakelijk is. Daarom zetten we ons werk voort en hopen we op ieders steun en bijdrage.

Voor meer informatie over Stichting Save Home kunt u terecht op onze website www.stichtingsavehome.com. Voor donaties: NL50RABO0157375447 t.n.v. Stichting Save Home

Augustien Matulesy-Souisa
Melissa Valk

Stichting Save Home

Stichting Save Home biedt samen met onze samenwerkingspartner Stichting GASIRA een tijdelijk huis aan kinderen op de Molukken, die slachtoffer zijn van seksueel misbruik. Het huis draagt de naam Rumah Aman GASIRA (vertaald: Saf(v)e Home GASIRA).

Aanleiding

"Een nichtje van mij op Ambon is slachtoffer van seksueel misbruik. Haar ouders zijn kort na elkaar overleden waarop zij bij haar oom werd ondergebracht. Door zijn zoon werd mijn nichtje seksueel misbruikt. Ze liep van huis weg toen ze wist dat er familie uit Nederland op vakantie zou komen. De familie was ontgaan en ging op zoek naar hulp. Maar slachtofferhulp was er niet. Ze konden alleen aangifte doen. Verder verliep alles moeizaam. Er was geen professionele opvang of begeleiding. Gelukkig kreeg de dader na een lang proces 18 jaar gevangenisstraf, maar mijn nichtje bleef getraumatiseerd achter. Met het verhaal van mijn nichtje wilden we iets doen."